

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Woźniak

Sędzia: SO Anna Czarnecka (spr.)

Sędzia: SR del. Adam Szturyło

Protokolant: starszy prot.sąd. Justyna Klimek

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z wniosku M. R. i K. R.

przy udziale (...) SA w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wniesionej przez uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Szamotułach

z dnia 18 grudnia 2013 r.

sygn. akt I Ns 658/11

postanawia:

1. **oddalić apelację;**

2. **zasądzić od uczestnika na rzecz wnioskodawców kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.**

/-/A.Czarnecka /-/B.Woźniak /-/A.Szturyło

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy M. R. i K. R. wniesli o ustanowienie służebności przesyłu na rzecz (...) S.A. z siedzibą K. dla linii elektroenergetycznej 220kV P. K. na należącej do wnioskodawców działce nr (...), zlokalizowanej w B. gmina R., dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...), za wynagrodzeniem płatnym rocznie z góry do 31 stycznia każdego roku, począwszy od 2012 r., wraz z odsetkami ustawowymi w przypadku opóźnienia w płatności każdorocznego wynagrodzenia. W piśmie z dnia 04.08.2011 r. wnioskodawcy doprecyzowali, iż domagają się od uczestnika tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności kwoty 6.000 zł płatnej rocznie z góry do 31 stycznia każdego roku, począwszy od 2012 r., wraz z odsetkami i w przypadku opóźnienia w płatności każdorocznego wynagrodzenia (k. 25).

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania wniósł o oddalenie wniosku oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego. Uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawców.

W ocenie uczestnika bezspornie najpóźniej w dacie 1 stycznia 1966 r. sporna linia była podłączona do napięcia i od tego dnia należy liczyć termin zasiedzenia. Uczestnik postępowania, przy założeniu, że był w złej wierze, nabył z dniem 1 stycznia 1986 r. służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu - zgodnie z art. 172 § 2 k.c. w brzmieniu sprzed dnia 1 października 1990 r. w zw. z art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny. Natomiast przy założeniu dobrej wiary - poprzednik prawny uczestnika nabył służebność z dniem 1 stycznia 1976 r., po upływie 10 lat.

Pismem z dnia 18 lipca 2012 r. wnioskodawcy w związku z przedstawioną w sprawie opinią biegłego specjalisty zmodyfikowali wniosek, domagając się okresowej opłaty za ustanowienie służebności w kwocie 7.570 zł (k.314-315).

Pismem z dnia 9 sierpnia 2012 r. (k. 323) wnioskodawcy wskazali, iż na wypadek ustalenia przez Sąd wynagrodzenia jednorazowego za korzystanie z służebności przesyłu wnoszą o ustalenie go w wysokości 94.620 zł.

Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2013 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 658/11 Sąd Rejonowy w Szamotułach w punkcie 1 ustanowił na nieruchomości wnioskodawców położonej w B., gmina R., stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 0,2708 ha, zapisanej w Księdze Wieczystej Nr (...) Sądu Rejonowego w S. -służebność przesyłu na rzecz (...) S.A. w K., polegającą na prawie swobodnego dostępu i dojazdu do przebiegających nad nieruchomością urządzeń elektroenergetycznych, w celu wykonania wszelkich prac związanych z eksploatacją, konserwacją i remontami oraz usuwaniem ewentualnych awarii sieci elektrycznej i to na pasie gruntu o szerokości 50 m wzdłuż linii, to jest po 25 m z obu stron od osi tej linii, w punkcie 2 zasądził od uczestnika postępowania solidarnie na rzecz wnioskodawców kwotę 39.642 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, w punkcie 3 w pozostałym zakresie wniosek oddalił, w punkcie 4 kosztami postępowania obciążył wnioskodawców i uczestnika postępowania po połowie i z tego tytułu zasądził od uczestnika postępowania solidarnie na rzecz wnioskodawców kwotę 862,07 zł.

Podstawę orzeczenia Sądu Rejonowego stanowią następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Wnioskodawcy M. R. i K. R. są właścicielami nieruchomości położonej w B., gmina R., stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 0,2708 ha, dla której Sąd Rejonowy w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Nad terenem nieruchomości wnioskodawców w jej wschodniej części przebiega linia elektroenergetyczna 220kV P. . K. (trzy tory prądowe i dwa przewody odgromowe), której właścicielem są (...) S.A. z siedzibą w K. (tj. uczestnik postępowania). Sieć założono w oparciu o decyzję Prezydium Powiatowej Rady Narodowej z dnia 11 marca 1963 r. wydaną na wniosek (...) Przedsiębiorstwa Państwowego, Zakładu (...) z uwzględnieniem akceptacji Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w P. z dnia 9 lutego 1962 r. Przedmiotowa sieć weszła w posiadanie uczestnika od dnia 5 grudnia 2007 r. na skutek podziału spółki (...) S.A. z siedzibą w L. (poprzedniego właściciela linii).

Co najmniej 5 grudnia 2007r. uczestnik korzysta z nieruchomości wnioskodawców w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu, o której mowa w art. 305¹ k.c. Uczestnik nie uiszcza wnioskodawcom żadnego wynagrodzenia w związku, przebiegiem przez ich nieruchomość linii wysokiego napięcia.

Szerokość pasa technologicznego (pasa służebności) niezbędnego dla prawidłowego korzystania z urządzeń (konserwacja, remonty, usuwanie awarii) wynosi 50 m wzdłuż przebiegu linii elektroenergetycznej, tj. po 25 m z obu stron od osi tej linii.

Jednorazowe wynagrodzenie za korzystanie z ww. pasa gruntu o trwałym sposobie korzystania przez przedsiębiorstwo przesyłowe wynosi 39.642,00 zł.

Pismem z dnia 11 kwietnia 2011 r. wnioskodawcy wezwali uczestnika do podjęcia negocjacji w sprawie ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem. Wezwanie to nie spotkało się z odzewem ze strony uczestnika.

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy oparł się w dużej mierze na okolicznościach, które między uczestnikami były niesporne, m.in. takich jak fakt przebiegu linii elektroenergetycznej stanowiącej własność uczestnika - (...) S. A. z siedzibą w K. przez nieruchomość stanowiącą własność wnioskodawców, fakt, iż korzystanie z nieruchomości wnioskodawców przez uczestnika odpowiada treści służebności przesyłu, a także fakt, iż uczestnik nie uiścił wnioskodawcom żadnego wynagrodzenia z tego tytułu.

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty przedłożone przez uczestnika w postaci aktu notarialnego z dnia 05.12.2007 r., postanowienia Sądu Rejonowego (...) w W. z dnia 11.12.2008 r., postanowienia Sądu Rejonowego (...) w W. z dnia 24.10.2007 r. oraz planu podziału (...) S.A. z siedzibą w W., decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej z dnia 11 marca 1963 r., akceptacji Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w P. z dnia 9 lutego 1962 r. Przedmiotowe dokumenty nie były kwestionowane przez wnioskodawców, Sąd zaś nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Sąd zaliczył w poczet materiału dowodowego opinię biegłego z 21.06.2012 r., jak również opinię uzupełniającą z dnia 03.06.2013 r. wraz z aneksem z dnia 16.10.2013 r. Opinia, w ocenie Sądu Rejonowego była w pełni przydatna i wiarygodna.

Sąd pominął fotokopie dokumentów przedłożone przez wnioskodawców w postaci pism z dnia 31.03.2011 r. oraz 05.04.2011 r. bowiem dotyczą one okoliczności nie mających znaczenia dla niniejszej sprawy, bądź bezspornych. Sąd pominął kopię pisma wnioskodawców z dnia 11.04.2011 r., bowiem fakt, który z niej wynika, tj. wezwanie do dobrowolnego ustanowienia służebności, nie był przez uczestnika kwestionowany.

Sąd nie dał wiary dowodom z fotokopii przedłożonym przez uczestnika w postaci mapy sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć (stan na czerwiec 1974 r.), zarządzenia Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Energetyki z dnia 12 sierpnia 1975 r., zarządzenia nr 57 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1988 r. wraz z załącznikiem, zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r., aktu notarialnego - protokołu Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) S.A. z dnia 31.05.1994 r. Niepoświadczona kserokopia, zdaniem Sądu I instancji nie jest dokumentem. Mieści się ona w pojęciu odpisu (jako odwzorowanie oryginału), o ile dojdzie do poświadczenia jej zgodności z takim oryginałem. Wnioskodawcy żądali od uczestnika przedłożenia oryginałów ww. dokumentów w oparciu art. 129 k.p.c. Uczestnik temu żądaniu nie podołał wskazując, na liczne trudności w pozyskaniu oryginałów czy też ich odpisów, nie wykluczając nawet, iż oryginały mogły zostać utracone.

Przystępując do rozważań nad ustalonym przez siebie stanem faktycznym Sąd Rejonowy przywołując treść art. 305¹⁻² k.c., art. 49 k.c. wskazał, że w toku sprawy uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia przedmiotowej służebności twierdząc, iż począwszy od 1965 r. najpierw Skarb Państwa (poprzez przedsiębiorstwa państwowe), potem jego następcy prawni, a ostatecznie sam uczestnik posiadają nieprzerwanie na gruncie wnioskodawców służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu.

Nie budzi wątpliwości Sądu możliwość nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie (art. 352 § 1 k.c., art. 292 i art. 172 k.c., w zw. z art. 3054 k.c.). W myśl ogólnych reguł rozkładu ciężaru dowodu, wynikających z art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., to na uczestniku spoczywał obowiązek wykazania spełnienia przesłanek zasiedzenia - w tym upływu terminów, o których mowa w art. 172 k.c., a obowiązkowi temu uczestnik nie podołał. Uczestnik wykazał jedynie, iż w 1963 r. zapadła decyzja umożliwiająca wzniesienie spornej sieci oraz, iż przedmiotowa sieć weszła w jego posiadanie w 2007 r. na skutek jej wydzielenia z (...) S. A. z siedzibą w L.. Niemniej, jak już wcześniej wskazano uczestnik nie przedstawił, żadnego dowodu potwierdzającego, datę wzniesienia sieci, datę rozpoczęcia korzystania z niej przez przedsiębiorstwo przesyłowe, ani stosunków właścicielskich sieci do roku 2007. Kserokopie dokumentów, których istnienia uczestnik

nie potrafił dowieść, a z których wywodził skutek zasiedzenia, nie były dla Sądu wiarygodne. Twierdzenia uczestnika, co do upływu terminów zasiedzenia, o których mowa w art. 172 k.c. Sąd uznał zatem za całkowicie gołosłowne. Z tych względów Sąd nie uwzględnił zarzutu zasiedzenia.

Sąd Rejonowy podniósł, iż bezspornym jest, że uczestnik korzysta z nieruchomości wnioskodawców w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu, i że czyni to nieodpłatnie. Pozostawało zatem ustalenie wynagrodzenia dla wnioskodawców za ustanowienie służebności.

Sąd posłużył się, dla ustalenia wysokości tego wynagrodzenia, opinią biegłego. Według przedmiotowej opinii wartość wynagrodzenia za korzystanie z pasa gruntu (pas technologiczny o szerokości 50 m) o trwałym sposobie korzystania przez przedsiębiorstwo przesyłowe w niniejszej sprawie wynosi 39.642,00 zł. I taką właśnie wartość wynagrodzenia Sąd przyjął za miarodajną. Wprawdzie w toku postępowania istniał między wnioskodawcami a uczestnikiem spór co do szerokości pasa technologicznego (70 m albo 50 m), Sąd jednak przyjął, iż realna przestrzeń, niezbędna do prawidłowej eksploatacji urządzeń nie przekracza pasa 50 m.

Odnosząc się do wysokości wynagrodzenia Sąd Rejonowy przyjął także, iż nie jest należne wnioskodawcom wynagrodzenie za zmniejszenie wartości nieruchomości z tytułu lokalizacji urządzenia infrastruktury liniowej i trwałego ograniczenia sposobu jej użytkowania. Bezspornym jest bowiem, iż wnioskodawcy nabyli nieruchomość ze świadomością przebiegającej nad gruntem linii wysokiego napięcia, i potencjalnych uciążliwości z tym faktem związanych.

Co się tyczy formy płatności, Sąd wskazał, iż żądanie wnioskodawców wynagrodzenia okresowego nie zasługiwało na uwzględnienie. Zważywszy na rodzaj infrastruktury przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawców, jej strategiczne znaczenie dla Państwa oraz potencjalny okres wykorzystywania, wynagrodzenie okresowe mogłoby w dłuższej perspektywie czasu przewyższyć rzeczywisty stopień uszczerbku majątkowego jakiego doznali w swej własności wnioskodawcy na skutek przebiegu linii - i co za tym idzie prowadzić do niezasadnego wzbogacenia wnioskodawców. Mając na względzie powyższe, Sąd na podstawie art. 305¹ k.c. w zw. z art. 49 k.c. i art. 305² § 2 k.c. orzekł jak w pkt 1,2 i 3 postanowienia.

O kosztach Sąd orzekł zaś na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł uczestnik postępowania, zaskarżając je w części (punkt I, II i IV) oraz wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie w całości roszczenia wnioskodawców oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestnika kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Skarżący zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów prawa:

- 1) art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności kopiom dokumentów, pomimo jednoczesnego stwierdzenia przez Sąd, że kopie mogą być uznane za dowód z fotokopii, o którym mowa w art. 308 k.p.c.,
- 2) art. 308 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niedopuszczenie dowodów z kopii dokumentów przedłożonych przez Uczestnika, tj. kopii:
 - a) zarządzenia nr 18 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Energetyki z dnia 12 sierpnia 1975 r. w sprawie dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego Państwa,
 - b) zarządzenia Prezesa Rady Ministrów nr 57 z dnia 30 grudnia 1988r.,
 - c) zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. wraz z załącznikiem,

d) protokołu z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki (...) S.A. z dnia 31 maja 1994 r. sporządzonego w formie aktu notarialnego Rep. (...) wraz załącznikiem stanowiącym załącznik do protokołu wskazującym na podział majątku PP Zakład (...) i włączenie przedmiotowej linii elektroenergetycznej do zorganizowanej części majątku wniesionej do spółki,

3) art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że nie upłynął okres potrzebny do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu przez Uczestnika, podczas gdy prawidłowa ocena sprawy powinna prowadzić do wniosku, iż poprzednik prawny Uczestnika jako posiadacz w dobrej wierze nabył przedmiotową służebność z końcem 1973 roku z upływem lat 10 od dnia wejścia na nieruchomości Wnioskodawców w celu budowy linii elektroenergetycznej,

4) art. 7 k.c. w zw. z art. 234 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niezastosowanie domniemania dobrej wiary, podczas gdy Wnioskodawcy nie przedłożyli dowodów, które pozwoliłyby na uznanie, iż doszło do obalenia ww. domniemania oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu postanowienia faktów, które Sąd uznał za udowodnione i dowodów, na których się oparł,

5) art. 340 k.c. w zw. z art. 234 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niezastosowanie domniemania ciągłości posiadania, podczas gdy Wnioskodawcy nie przedłożyli dowodów, które pozwoliłyby na uznanie, iż doszło do obalenia ww. domniemania oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu postanowienia faktów, które Sąd uznał za udowodnione i dowodów, na których się oparł,

6) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów przez Sąd przez uznanie, że opinia biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego wyjaśnia wszystkie wątpliwości zgłoszone przez Uczestnika i przyjęcie, iż ustalone przez biegłego wynagrodzenie za ustanowienie służebności na nieruchomości jest prawidłowe, podczas gdy biegły nie ustosunkował się do wszystkich zarzutów zgłaszanych w toku postępowania przez Uczestnika,

7) art. 305¹ k.c. w zw. z art. 287 k.c. w zw. z art. 288 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. poprzez brak właściwego i pełnego określenia zakresu służebności przesyłu oraz sposobu jej wykonywania, tj. poprzez zbyt wąskie określenie treści służebności, wobec czego ustalenia Sądu w powyższym zakresie nie odpowiadają istocie instytucji służebności przesyłu, co może uniemożliwiać jej faktyczne wykonywanie zgodnie z przeznaczeniem urządzeń przesyłowych,

8) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu w postaci opinii biegłego sądowego uprawnionego geodety - mapy do celów prawnych z zaznaczonym przebiegiem linii energetycznej i odpowiednim pasem technologicznym,

9) art. 520 § 1 i 2 k.p.c. poprzez niezasadne obciążenie Uczestnika kosztami postępowania poniesionymi przez Wnioskodawców

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że stanowisko Sądu w zakresie dokumentów przedłożonych przez uczestnika jest niezrozumiałe, albowiem Sąd stwierdzając, iż są niewystarczające, jednocześnie przyjął, że kopie dokumentów mogą być uznane za dowody z fotokopii. W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji pominął fakt, że z uwagi na liczne przekształcenia prawne i organizacyjne po stronie zarządców, a następnie właścicieli linii przesyłowych, niezwykle trudnym jest odnalezienie oryginałów dokumentacji dotyczącej zarówno inwestycji przesyłowych, jak i przekształceń po stronie przedsiębiorstw przesyłowych. Uczestnik niejednokrotnie wyjaśniał w pismach kierowanych do Sądu, iż dokonał analizy akt rejestrowych prowadzonych przez Sąd Rejonowy (...) w W.(...). Akta rejestrowe były niekompletne, gdyż zagubiono część najstarszej dokumentacji dotyczącej poprzedników prawnych uczestnika. Jednocześnie uczestnik podkreślał, iż na kopii zarządzenia nr 18 Naczelnego Dyrektora Zjednoczenia Energetyki z

dnia 12 sierpnia 1975 roku w sprawie dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego Państwa, widnieje pieczęć „wydano z akt rejestrowych W. dnia 8 października 2002 r”, co potwierdza zatem, iż zarządzenia uwidaczniające przekształcenia podmiotowe po stronie przedsiębiorstw przesyłowych zostały wydane i były załączone do akt rejestrowych.

Apelujący odnosząc się do zarzutu zasiedzenia wskazał, że Sąd Rejonowy nie uwzględnił najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego, zgodnie z którym odpowiednie stosowanie art. 292 k.c. do służebności przesyłu polega na tym, że: „o początku posiadania nieruchomości przez przedsiębiorcę, który wchodzi na grunt w celu wybudowania urządzenia służącego do przesyłania energii elektrycznej można mówić już w chwili, gdy zajmuje on cudzy grunt w celu rozpoczęcia budowy takiego urządzenia.

W ocenie apelującego, Sąd powinien był przyjąć, jako początek biegu zasiedzenia datę 31 grudnia 1963 r. – koniec roku, w którym wydano decyzję z dnia 11 marca 1963r. uprawniającą poprzednika prawnego uczestnika do wejścia na teren nieruchomości wnioskodawców. Zdaniem uczestnika objęcie nieruchomości w oparciu o art. 35 ustawy o uzasadnia zaś przyjęcie dobrej wiary. Sąd w swych rozważaniach całkowicie pominął zaś aspekt domniemań prawnych: ciągłości posiadania (art. 340 k.c.) oraz dobrej wiary (art. 7 k.c.).

Skarżący podniósł także, że opinia biegłego nie wyjaśnia wszystkich wątpliwości, które zgłosił uczestnik np. nabycie nieruchomości przez wnioskodawców w 2007 r. wraz z siecią przesyłową. Nadto załączona przez biegłego mapa nie została sporządzona na wyrycie mapy z zasobu geodezyjnego i kartograficznego prowadzonego przez starostę, opatrzonego pieczęcią urzędową. Przyznane wynagrodzenie winno zaś być odpowiednie.

W ocenie uczestnika Sąd I instancji nie określił w sposób właściwy zakresu służebności przesyłu. Zbyt wąsko określona treść utrudnia bowiem jej wykonanie, a Sąd nie odniósł się do zakresu służebności określonej przez uczestnika, który to zakres odpowiada właściwościom technicznym urządzeń przesyłowych i jest niezbędny do prawidłowego z nich korzystania. Sąd I instancji nie ustosunkował się również do tego, że wnioskodawcy nie przedłożyli mapy dla celów prawnych ani nie zwrócili się o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego geodety w powyższym zakresie.

Odnosząc się zaś do zarzutu dotyczącego kosztów postępowania uczestnik podniósł, że koszty powinni ponieść wnioskodawcy, bo oni sami je wywołali. Uczestnik nie miał natomiast interesu w ich ponoszeniu., a ponadto uiszczał on zaliczki związane z czynnościami przez niego spowodowanymi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika postępowania nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd I instancji, w oparciu o zebrany materiał dowodowy, dokonał w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych i ustalenia te Sąd Okręgowy na podstawie art. 382 k.p.c. przyjął jako własne. Na aprobatę zasługiwały częściowo rozważania prawne Sądu Rejonowego.

Nietrafne były zarzuty naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 308 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Uzasadnienie wyroku zawierało wymagane art. 328 § 2 k.p.c. elementy, w tym, wbrew twierdzeniom apelującego, Sąd wskazał fakty, które uznał za udowodnione oraz dowody, na których się oparł, a także podał przyczyny, dla których odmówił wiarygodności kopiom dokumentów.

Odnosząc się z kolei do zarzutów, których celem było podważenie stanowiska Sądu co do zgłoszonego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia służebności, wskazać należy, iż także one nie zasługiwały na uwzględnienie (pkt. 3-5).

Na wstępie należy stwierdzić, że instytucja służebności przesyłu została wprowadzona dopiero z dniem 3 sierpnia 2008r. (art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. zmieniającej ustawę Kodeks cywilny – Dz. U. Nr 116 poz. 731), a w doktrynie istnieje spór co do tego, czy przed wejściem w życie tej regulacji istnieje w ogóle możliwość nabycia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu przez zasiedzenie. W orzecznictwie Sądu

Najwyższego przyjęto jednak pogląd, że stosując w drodze analogii art. 145 k.c. lub art. 285 k.c., istnieje możliwość ustanowienia tego rodzaju służebności gruntowej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3.06.1965 r., III CO 34/65, OSNCP 1966, nr 7-8, poz. 109 i uchwałę z dnia 30.08.1991 r., III CZP 73/91, OSNCP 1992, nr 4, poz. 53, a także uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17.01.2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142,), a także możliwość nabycia jej w drodze zasiedzenia. Jednocześnie Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7.10.2008 r. (sygn. akt III CZP 89/08) przyjął, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.), dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa, a w konsekwencji bezprzedmiotowe jest oznaczenie nieruchomości władnącej.

W niniejszej sprawie uczestnik, podnosząc zarzut zasiedzenia przedmiotowej służebności twierdził, iż począwszy od 1965 r. najpierw Skarb Państwa (poprzez przedsiębiorstwa państwowe), potem jego następcy prawni, a ostatecznie sam uczestnik posiadają nieprzerwanie służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu. Uczestnik w swojej apelacji zmienił stanowisko w zakresie daty początkowej terminu zasiedzenia podając, iż termin ten należy liczyć nie, jak podawał wcześniej od 1 stycznia 1966r., lecz od 31 grudnia 1963 r. i jest to posiadanie w dobrej wierze.

Z powyższego wynika, że w zależności od tego, którą wskazaną przez uczestnika datę początkową przyjmie się do obliczeń, termin zasiedzenia winien upłynąć z dniem 31 grudnia 1973 r. lub 1 stycznia 1976r. Zatem zasiedzenie nastąpiłoby nie na rzecz uczestnika, lecz na rzecz Skarbu Państwa. Według poglądu Sądu Najwyższego, wyrażonego w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 lipca 2012 r., który Sąd Okręgowy w niniejszym składzie w pełni akceptuje, należy dopuścić możliwość zgłoszenia przez pozwanego w procesie wytoczonym przez właściciela nieruchomości – zarzut nabycia **przez pozwanego** prawa do rzeczy w drodze zasiedzenia. Stwierdzenie zasiedzenia nie należy wówczas do samego rozstrzygnięcia w danej sprawie, lecz stanowi jedynie jego przesłankę. Nie może to jednak nastąpić w tej formie, gdy ma dotyczyć **osoby trzeciej** w stosunku do stron postępowania. W takim przypadku fakt zasiedzenia na rzecz osoby trzeciej (Skarbu Państwa) powinien być dowiedziony w postępowaniu toczącym się w trybie przewidzianym w art. 609 i 610 k.p.c. z wniosku tej osoby lub z jej udziałem (sygn. akt I CSK 641/11, Lex 1218577).

Powyższe stanowisko należy oczywiście odnieść także do toczącego się postępowania o ustanowienie służebności, w którym uczestnik postępowania podnosi zarzut zasiedzenia na rzecz osoby trzeciej.

Skoro w niniejszej sprawie zasiedzenie służebności przesyłu, stosownie do wniosku uczestnika, miało nastąpić na rzecz Skarbu Państwa, a nie na rzecz uczestnika, tym samym uczestnik powinien, w celu wykazania swojego tytułu prawnego do nieruchomości, skorzystać z trybu przewidzianego dla postępowania o stwierdzenie zasiedzenia.

Apelujący nie wyczerpał tej drogi, a więc zarzut zasiedzenia nie był skuteczny, a zarzuty apelacji skoncentrowane na zasiedzeniu nieruchomości nie wymagały dalszej oceny.

Na uwzględnienie nie zasługiwały również zarzuty procesowe i materialno prawne w zakresie ustanowienia służebności przesyłu oraz wynagrodzenia, a więc naruszenia art. 305¹ k.c. w zw. z art. 287 k.c. w zw. z art. 288 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c., art. 232 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § i k.p.c. w zw. z art. 278 § i k.p.c. w zw. z art. 13§ 2 k.p.c. (pkt. 6-8).

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie niewątpliwie zaistniały okoliczności do ustanowienia służebności przesyłu, nie budził też zastrzeżeń jej przebieg. Nie ma przy tym racji uczestnik, że konieczne było umiejscowienie urządzeń przesyłu i terenu na mapie geodezyjnej, sporządzonej według zasad obowiązujących przy oznaczeniu nieruchomości w księgach wieczystych. Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 18.04.2012r. (V CSK 190/11, Lex 1212828), który stwierdził, że wprawdzie celowe jest takie oznaczenie, ale brak jest prawnego obowiązku sporządzenia takiej mapy w postępowaniu sądowym, toczącym się z wniosku właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu oraz odwołania do takiego dokumentu jako integralnej części orzeczenia sądowego wydanego w tym przedmiocie.

Właściwie Sąd I instancji określił realną przestrzeń, niezbędną do prawidłowej eksploatacji urządzeń (pas technologiczny – 50m). Apelujący w tym zakresie nie zgłosił zastrzeżeń.

Wbrew twierdzeniom uczestnika, w sposób wystarczający Sąd Rejonowy ustalił zakres uprawnień i obowiązków, wynikających z ustanowienia służebności. Użyto sformułowań, które swym zakresem obejmują wszystko, co jest konieczne dla korzystania z urządzenia, a jednocześnie na tyle ogólnie, aby nie wywoływać problemów interpretacyjnych po przystąpieniu do korzystania z prawa.

Odnosząc się do wynagrodzenia za ustanowienie służebności przeszyły, wskazać należy, że zgodnie z art. 305⁽²⁾ § 2 k.c. właściciel nieruchomości może żądać z tego tytułu odpowiedniego wynagrodzenia. Powyższe sformułowanie jest bardzo ogólne, a ustawodawca nie zawarł żadnych wskazówek, jak określić wysokość tego wynagrodzenia. Komentatorzy w tym zakresie odsyłają do niektórych wypowiedzi doktryny, dotyczących wynagrodzenia należnego właścicielowi nieruchomości obciążonej za ustanowienie służebności drogi koniecznej (zob. E. Gniewek (red.), Kodeks cywilny, Komentarz, Wyd. 2008, s. 475 A. Kidyba (red.), K.A. Padańska, T.A. Filipiak, Kodeks cywilny, Komentarz. Tom II. Własność i inne prawa rzeczowe, Lex 2009). Zarówno w orzecznictwie jak i piśmiennictwie przyjmuje się, że wynagrodzenie, o którym mowa w art. 145 k.c., jest pojęciem bardziej elastycznym od odszkodowania. Powyższe wynagrodzenie jest bowiem ekwiwalentem za ustanowienie służebności i wprawdzie jest niezależne od wystąpienia szkody, ale może uwzględniać różne elementy – stosownie do okoliczności sprawy – także element obniżenia wartości nieruchomości służebnej. Wynagrodzenie obok ewentualnej kompensacji za utracone korzyści, uszczerbek majątkowy (rozumiany jako *damnum emergens* i *lucrum cessans*), niedogodność powstała dla właściciela nieruchomości służebnej, zawiera również odpłatę za samo ustanowienie służebności, jako jej cena (zob. S. Rudnicki, G. Rudnicki, Komentarz do Kodeksu cywilnego, Księga druga, Własność i inne prawa rzeczowe, Wydanie 9, Warszawa 2008, s. 84-85

W przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi wątpliwości zarówno forma wynagrodzenia (jednorazowe) jak i jego wysokość. Apelacja uczestnika nie zawiera żadnych konkretnych argumentów skutecznie podważających przyznaną kwotę wynagrodzenia, lecz w zasadzie stanowi jedynie wywód teoretyczny. Zważyć przy tym trzeba, że apelujący błędnie uznał, iż Sąd Rejonowy przyznał wynagrodzenie uwzględniające także obniżenie wartości nieruchomości. W niniejszej sprawie, na wniosek uczestnika, sporządzono aneks do opinii, w którym biegły podał osobno wynagrodzenie za obniżenie wartości nieruchomości, jak i wynagrodzenie za dalsze korzystanie z pasa (k. 450,451,461).

Z uzasadnienia Sądu I instancji jednoznacznie zaś wynika, że Sąd ustalając wysokość wynagrodzenia uwzględnił jedynie wynagrodzenie za dalsze korzystanie z pasa. Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że wnioskodawcom nie należy się wynagrodzenie za zmniejszenie wartości nieruchomości, albowiem nabyli oni nieruchomość ze świadomością przebiegającej nad gruntem linii wysokiego napięcia i uciążliwości z tym związanych (k.510).

Chybiony był również zarzut naruszenia art. 520 § 1 i 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 520 § 2 k.p.c. jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. W orzecznictwie nie ulega przy tym wątpliwości, że interesy uczestników są sprzeczne m.in. w sprawach o stwierdzenie nabycia własności rzeczy przez zasiedzenie, o ustanowienie służebności albo w niektórych sprawach o ubezwłasnowolnienie, w sprawach tych powstaje bowiem wyraźna kontradycja co do oczekiwanego wyniku sprawy, gdyż wnioskodawca oczekuje uwzględnienia wniosku, a będący w opozycji uczestnik jego oddalenia (zob. postanowienie SN z dnia 19 listopada 2010 r., sygn. akt III CZP 46/10).

W przedmiotowej sprawie interesy uczestników były sprzeczne, skoro wnioskodawcy wnosili o ustanowienie służebności, zaś uczestnik o oddalenie wniosku. W konsekwencji i z uwzględnieniem wyniku sprawy, zasadne było na podstawie art. 520 § 2 k.p.c. rozdzielenie kosztów postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację, o czym orzekł na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., jak w punkcie 1 sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zaś na podstawie art. 108 § 2 k.p.c., art. 520 § 2 k.p.c. oraz § 8 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. 2013r. poz. 461), jak w punkcie 2 postanowienia.

/-/ A. Czarnecka /-/ B. Woźniak /-/ A. Szturyło